

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1993-1994

12 OCTOBRE 1994

PROPOSITION D'ORDONNANCE

concernant le bilan environnemental annuel

(déposée par M. François ROELANTS du VIVIER (F))

Développements

La Région de Bruxelles-Capitale a pour objectif de promouvoir un développement durable par le biais d'une politique préventive visant à réduire, voire même à éliminer, la pollution à la source et à assurer une saine gestion des ressources.

Considérant que les entreprises sont responsables des impacts de leurs activités sur l'environnement, elles doivent adopter une approche préventive dans ce domaine par la mise en oeuvre d'une gestion environnementale intégrée.

La mise en place d'une telle gestion comporte de nombreux avantages à long terme:

- économies dues à la récupération de matières et d'énergie;
- réduction des incidences environnementales;
- réduction des coûts et taxes;
- avance technologique sur la concurrence;
- amélioration des performances environnementales;
- amélioration de la qualité des produits...

Une demande croissante d'information, de contrôle et de transparence à propos des pratiques environnementales des entreprises émane de nombreux acteurs concernés:

- actionnaires, banques, compagnies d'assurance;
- associations de défense;

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1993-1994

12 OKTOBER 1994

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

betreffende de jaarlijkse milieubalans

(ingediend door de heer François ROELANTS du VIVIER (F))

Toelichting

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is voornemens een duurzame ontwikkeling te bevorderen via een preventief beleid dat erop gericht is de vervuiling aan de bron te verminderen en zelfs op te heffen en voor een gezond beheer van de hulpbronnen te zorgen.

Overwegende dat de bedrijven verantwoordelijk zijn voor het beheersen van de milieu-effecten van hun activiteiten, moeten zij op dit gebied preventief optreden door een geïntegreerd milieubeleid op te zetten.

Het tot stand brengen van een zodanig beheer biedt heel wat voordelen op lange termijn:

- besparingen dank zij de terugwinning van grondstoffen en van energie;
- vermindering van de milieu-effecten;
- vermindering van de kosten en de belastingen;
- technologische voorsprong op de concurrentie;
- verbetering van de milieuprestaties;
- verbetering van de kwaliteit van de produkten...

Vele actoren vragen in toenemende mate om informatie, controle en doorzichtigheid in verband met de milieupraktijken:

- aandeelhouders, banken, verzekeringsmaatschappijen;
- belangenverenigingen;

- riverains;
- employés;
- consommateurs;
- clientèle;
- pouvoirs publics;
- institutions de normalisation...

Il convient, par conséquent d'encourager les entreprises à publier et à diffuser annuellement un document contenant des informations accessibles au public sur la situation environnementale de leurs activités.

Il existe déjà différents outils d'évaluation qui visent à atteindre ces objectifs.

Ainsi, l'ordonnance du 30 juillet 1992 relative au permis d'environnement, dans son article 58, alinéa 1, 6°, impose aux exploitants d'installations classées établies en Région bruxelloise de rédiger annuellement une autoévaluation critique, un contrôle et une vérification des mesures spécifiques qu'ils ont adoptées pour réduire ou remédier aux dangers, nuisances ou inconvénients de l'installation qu'ils exploitent. Ce rapport se présente sous la forme d'un questionnaire minimaliste et simplifié et ne rencontre qu'imparfaitement les objectifs visés.

Un second outil d'évaluation est le système communautaire de management environnemental et d'audit introduit par le règlement CEE 1836/93 du Conseil du 29/06/93.

Ce système propose aux entreprises (article 3):

- d'adopter une politique environnementale;
- d'effectuer une analyse environnementale de leur exploitation;
- de mettre en place un programme environnemental et un système de management environnemental;
- d'effectuer des audits environnementaux;
- de fixer des objectifs consistant en une amélioration constante des résultats en matière d'environnement;
- d'établir une déclaration environnementale;
- de faire vérifier et valider la déclaration environnementale par un vérificateur agréé;
- d'enregistrer, de communiquer et de diffuser la déclaration environnementale validée.

- buurtbewoners;
- werknemers;
- consumenten;
- cliënteel;
- overheid;
- normalisatie-instituten...

Bijgevolg moeten de bedrijven ertoe worden aangemoedigd jaarlijks een document te publiceren en te verspreiden om het publiek te informeren over de milieusituatie van hun activiteiten.

Er bestaan reeds verschillende beoordelingsmiddelen om deze doelstellingen te bereiken.

Artikel 58, eerste lid, 6°, van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning verplicht de exploitanten van de in het Brusselse Gewest gevestigde in klassen ingedeelde inrichtingen om jaarlijks een verslag op te stellen met een kritische evaluatie, controle en toetsing van de specifieke maatregelen die zij hebben genomen om de gevaren, de hinder of de ongemakken van de inrichting die zij exploiteren te verminderen of te verhelpen. Dit verslag wordt opgesteld in de vorm van een minimalistische en vereenvoudigde vragenlijst en speelt slechts ten dele in op de beoogde doelstellingen.

Een tweede evaluatiemiddel is het communautair milieu-beheer- en milieuauditsysteem dat is ingevoerd bij de verordening EEG 1836/93 van de Raad van 29-06-93.

Aan de hand van dit systeem wordt aan de bedrijven voorgesteld (artikel 3):

- een milieubeleid vast te stellen;
- een milieuanalyse van hun exploitatie uit te voeren;
- en milieuprogramma en een milieubeheersysteem op te zetten;
- milieuaudits uit te voeren;
- doelstellingen vast te stellen die gericht zijn op een voortdurende verbetering van de milieuprestatie;
- een milieuverklaring op te stellen;
- de milieuverklaring te laten controleren en valideren door een erkende verificateur;
- de gevalideerde milieuverklaring te laten registreren, bekend maken en verspreiden.

Ce système, assez difficile à mettre en place et à gérer, ne rencontrera, en Région de Bruxelles-Capitale, que l'adhésion des entreprises les plus importantes, les petites et moyennes entreprises n'ayant pas les moyens (techniques et financiers) de réaliser un audit, de mettre en place un management environnemental, etc.

C'est pourquoi il nous semble utile, et même nécessaire, d'introduire, par le biais de la présente proposition d'ordonnance, un nouveau concept de communication et de gestion: celui du bilan environnemental annuel qui s'appliquera non seulement aux entreprises mais aussi aux autres personnes morales (banques, services,...).

Complémentaire au "rapport annuel d'environnement" et à la "déclaration environnementale" qu'il prolonge, le bilan environnemental annuel est un document, annexé le cas échéant au rapport financier annuel, rédigé de façon concise et intelligible, accessible au public, comprenant une évaluation récapitulative, globale et systématique des incidences et performances environnementales des activités de l'entreprise sur la période visée par l'exercice social correspondant. Ce document comprend un bilan des inputs environnementaux consommés/outputs polluants rejetés et un compte des résultats environnementaux. Le bilan annuel environnemental est donc un instrument permettant une amélioration constante des performances environnementales des personnes morales et nécessaire aux entreprises voulant acquérir le sigle européen propre à leur activité.

De plus, ce concept de bilan environnemental annuel se situe dans la ligne directe de l'Agenda 21, adopté par la Conférence des Nations Unies pour l'Environnement et le Développement en juin 1992, qui prévoit, (chapitre 8 "Intégration du processus de prise de décision sur l'environnement et le développement" domaine d'activité D, "Mise en place de système de comptabilité écologique et économique intégrée") "que les gouvernements devraient encourager les sociétés:

- à fournir, au moyen de rapports clairement établis, des informations pertinentes sur l'environnement, aux actionnaires, aux créanciers, aux employés, aux pouvoirs publics, aux consommateurs et au public;
- à mettre au point et à appliquer des méthodes et des normes de comptabilité axées sur le développement durable."

L'objectif de la présente ordonnance est donc d'introduire le bilan environnemental annuel afin de répondre aux objectifs et aux exigences actuels:

- pour les autorités, en termes d'incitant et de contrôle;
- pour le public, en termes d'information et de transparence;
- pour les entreprises, en termes de gestion et de communication.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zullen alleen de grootste ondernemingen te vinden zijn voor dit systeem, dat nogal moeilijk in te voeren en toe te passen is. De kleine en middelgrote ondernemingen hebben immers niet de (technische en financiële) middelen om een audit uit te voeren, een milieubeheer in te voeren, enz.

Daarom vinden wij het nuttig en zelfs noodzakelijk bij wege van dit voorstel van ordonnantie een nieuw denkbeeld inzake bekendmaking en beheer in te voeren, namelijk de jaarlijkse milieubalans die niet alleen van toepassing zal zijn op de bedrijven maar ook op de overige rechtspersonen (banken, diensten,...).

De jaarlijkse milieubalans is een aanvullend document op het "jaarlijks milieuverslag" en de "milieuverklaring", waarbij zij aansluit. Zij wordt in voorkomend geval gevoegd bij het jaarlijkse financieel verslag en moet op beknopte en begrijpelijke wijze geformuleerd zijn en toegankelijk zijn voor het publiek. Zij omvat een samenvattende, allesomvattende en stelselmatige beoordeling van de milieu-effecten en van de milieuprestaties van de activiteiten van de onderneming over de periode die overeenstemt met het boekjaar van de onderneming. Dit document bevat een balans van de verbruikte milieu-inputs en van de output van geloosde verontreinigende stoffen en een milieuresultatenrekening. De jaarlijkse milieubalans is dus een instrument dat het mogelijk maakt de milieuprestaties van de rechtspersonen voortdurend te verbeteren en dat noodzakelijk is voor de ondernemingen die het Europese logo voor hun activiteit willen verkrijgen.

Bovendien ligt dit denkbeeld van de jaarlijkse milieubalans in de lijn van de Agenda 21 die door de Conferentie van de Verenigde Naties voor het Milieu en de Ontwikkeling is goedgekeurd in juni 1992. Daarin staat te lezen (hoofdstuk 8 "Integratie van het besluitvormingsproces over het leefmilieu en de ontwikkeling" activiteit D, "Invoering van een systeem van geïntegreerde milieu- en economische boekhouding") dat de regeringen de bedrijven zouden moeten aanmoedigen:

- om door middel van duidelijk opgestelde verslagen, relevante informatie over het milieu te verstrekken aan de aandeelhouders, de schuldeisers, de werknemers, de overheidsinstanties, de verbruikers en het publiek;
- methodes en normen inzake boekhouding met het oog op de duurzame ontwikkeling uit te werken en toe te passen."

Het doel van deze ordonnantie bestaat er dus in de jaarlijkse milieubalans in te voeren om de huidige doelstellingen te bereiken en te voldoen aan de huidige eisen:

- voor de overheid met stimulering en controle;
- voor het publiek, met voorlichting en doorzichtigheid;
- voor de ondernemingen, inzake beheer en kennisgeving.

Le bilan environnemental annuel, par les avantages à long terme qu'il induit, permet aux entreprises d'anticiper et de renforcer leur position concurrentielle.

Considérant que la Région de Bruxelles-Capitale comprend une majorité de PME et que la réalisation d'un bilan environnemental annuel peut entraîner des difficultés techniques et financières pour celles-ci, il convient:

- d'encourager les entreprises à réaliser un bilan environnemental annuel sur base volontaire;
- de rendre le bilan environnemental annuel obligatoire pour les personnes morales les plus importantes employant plus de 200 personnes;
- d'établir et de prévoir dans le futur une application obligatoire distincte suivant la nature des secteurs d'activités et suivant la taille de l'entreprise ou de la personne morale;
- de favoriser la participation des entreprises par des mesures d'assistance technique et financière, notamment par le biais du régime d'aide établi par l'ordonnance du 01/07/93 concernant la promotion de l'expansion économique en Région de Bruxelles-Capitale.

Considérant l'absence de consensus méthodologique relatif à la standardisation d'une comptabilité environnementale et la nécessité de promouvoir l'institutionnalisation pratique d'une bilan environnemental annuel, il convient que:

- l'approche méthodologique soit globale et multidisciplinaire;
- la méthode ou le cadre conceptuel soit simple et facilement applicable par l'entreprise elle-même;
- le contenu complète et prolonge "la déclaration environnementale" et le "rapport annuel d'environnement";
- les comptes environnementaux soient normalisés et vérifiables, par secteur d'activité;
- l'application, et l'expérience acquise permettent dans le futur d'arriver à une standardisation et une comparaison d'indicateurs de performance sectoriels ainsi qu'à l'éventuel établissement d'indicateurs de développement durable. Cette évolution en termes de normalisation s'établira en tenant compte et en concordance avec les développements européens et internationaux en la matière.

C'est ainsi que la présente proposition d'ordonnance met en place, de façon obligatoire pour les entreprises et personnes morales les plus importantes, et sur base volontaire, pour les autres, un bilan environnemental annuel qui com-

De jaarlijkse milieubalans maakt het de ondernemingen, door de voordelen ervan op lange termijn, mogelijk te anticiperen en hun concurrentiepositie te versterken.

Overwegende dat de KMO's in het Brusselse gewest de meerderheid vormen en dat het opmaken van een milieubalans voor deze ondernemingen technische en financiële problemen kan opleveren, is het noodzakelijk:

- dat de ondernemingen ertoe worden aangezet op vrijwillige basis een jaarlijkse milieubalans op te maken;
- dat de jaarlijkse milieubalans verplicht wordt gesteld voor de grotere rechtspersonen met meer dan 200 personen in dienst;
- dat er voor de toekomst een verplichte toepassing wordt vastgesteld en voorgeschreven die verschilt naar gelang van de aard van de bedrijfstak en van de grootte van de onderneming of van de rechtspersoon;
- dat de deelneming van de ondernemingen wordt bevorderd door middel van steunmaatregelen op technisch of financieel vlak, onder meer via de steunregeling vastgesteld bij de ordonnantie van 1-7-93 betreffende de bevordering van de economische expansie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Overwegende dat er uit methodologisch oogpunt geen overeenstemming is in verband met de standaardisering van een milieuboekhouding en dat de praktische institutionnalisering van een jaarlijkse milieubalans moet worden bevorderd, behoort:

- de methodologische aanpak allesomvattend en multidisciplinair te zijn;
- de methode of het theoretische kader eenvoudig te zijn en gemakkelijk te kunnen worden toegepast door de onderneming zelf;
- de inhoud de "milieuverklaring" en het "jaarlijkse milieuverslag" aan te vullen en in het verlengde ervan te liggen;
- ervoor te worden gezorgd dat de milieurekeningen worden genormaliseerd en kunnen worden nagezien per bedrijfstak;
- de toepassing en de verkregen ervaring het in de toekomst mogelijk te maken tot een standaardisering en een vergelijking van de sectoriële prestatie-indicatoren, en tot de eventuele vaststelling van indicatoren voor de duurzame ontwikkeling te komen. Bij deze evolutie op het gebied van de normalisatie zal rekening worden gehouden met de Europese en internationale ontwikkeling op dat gebied en deze evolutie zal hiermede gelijke tred moeten houden.

Aldus voert dit voorstel van ordonnantie voor de grotere ondernemingen en rechtspersonen een verplichte jaarlijkse milieubalans in en een vrijwillige milieubalans voor de overige. Deze balans bevat een balans met de verbruikte

prend un bilan des inputs environnementaux consommés / outputs polluants rejetés, un compte des résultats environnementaux, des considérations méthodologiques et une synthèse globale.

Pour réaliser son bilan environnemental annuel, la personne morale doit décrire et délimiter son activité, présenter sa politique, son programme, ses objectifs et son éventuel système de gestion environnementale.

Le bilan environnemental annuel est alors vérifié et validé par un vérificateur environnemental agréé, puis enregistré par l'Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement qui en assure la publication.

L'entreprise est tenue de diffuser son bilan environnemental annuel validé et pourra recevoir un sigle distinctif qui pourra être celui du Système Communautaire de Management et d'Audit.

milieu-input enerzijds en de output van geloosde verontreinigende stoffen anderzijds, een milieuresultatenrekening, methodologische beschouwingen en een globale synthese.

Om zijn jaarlijkse milieubalans op te stellen moet de rechtspersoon zijn activiteit omschrijven en afbakenen, zijn beleid, zijn programma, zijn doelstellingen en zijn eventueel milieubeheersysteem voorstellen.

De jaarlijkse milieubalans wordt vervolgens geverifieerd en gevalideerd door een erkende milieuverificateur, daarna geregistreerd door het Brussels Instituut voor Milieubeheer die voor de bekendmaking ervan zorgt.

De onderneming moet haar gevalideerde jaarlijkse milieubalans bekend maken en kan een logo ontvangen dat het logo kan zijn van het communautair milieubeheer- en milieu-auditsysteem.

Commentaire des articles

Article 2

Il convient d'encourager les entreprises à publier et à diffuser annuellement un bilan environnemental contenant des informations destinées au public sur la situation environnementale de leurs activités ainsi que sur leurs objectifs, programme et système éventuel de gestion environnementale.

L'objectif global de la présente ordonnance est d'introduire le bilan environnemental annuel en tant qu'instrument d'amélioration des performances environnementales des entreprises et de prolonger par son contenu, le concept du "rapport annuel d'environnement" (prévu dans le cadre de l'ordonnance relative au permis d'environnement) et le concept de "déclaration environnementale" (prévu dans le cadre du Règlement CEE du Système Communautaire de Gestion et d'Audit Environnementaux).

Le bilan environnemental annuel répond donc aux exigences actuelles:

- pour les Autorités (Région de Bruxelles-Capitale et CE): en terme de contrôle et d'incitant;
- pour le public: en terme d'information et de transparence;
- pour les entreprises: en terme de gestion (et donc de prévention), de communication (et donc de crédibilité).

Les objectifs poursuivis par la présente ordonnance sont:

1° promouvoir des améliorations constantes des résultats en matière d'environnement des activités des personnes morales de la Région de Bruxelles-Capitale car le bilan environnemental est annuel et est établi de façon systématique; par la gestion d'objectifs et par son caractère d'incitant, il induit des améliorations constantes des résultats en matière de performance environnementale;

2° le bilan environnemental annuel constitue une aide au management. Il permet d'évaluer les responsabilités et les obligations environnementales et financières et donc de déterminer les efforts à consentir en priorité, de prendre des décisions adéquates (investissements, nouvelles techniques...) et de fixer une stratégie cohérente;

3° par l'information qu'il contient, le bilan environnemental annuel contribue de manière fiable au respect de la réglementation;

4° le bilan environnemental annuel vise également à promouvoir l'information du public (le bilan environnemental annuel est rédigé de façon concise et intelligible et accessible au public) sur les résultats et les objectifs environnementaux des entreprises;

Commentaar bij de artikelen

Artikel 2

De ondernemingen moeten ertoe worden aangemoedigd om jaarlijks een milieubalans te publiceren en te verspreiden welke het publiek voorlicht over de milieusituatie van hun activiteiten en over hun doelstellingen, hun programma en over hun eventueel milieubeheersysteem.

Het globale doel van deze ordonnantie bestaat erin een jaarlijkse milieubalans in te voeren als instrument ter verbetering van de milieuprestaties van de ondernemingen en door de inhoud ervan aan te sluiten bij het denkbeeld van het "jaarlijkse milieuverslag" (voorgeschreven in het kader van de ordonnantie betreffende de milieuvergunning) en het denkbeeld van de "milieuverklaring" (voorgeschreven in het kader van de Verordening EEG inzake het Communautair Milieubeheer- en Milieuauditsysteem).

De jaarlijkse milieubalans voldoet bijgevolg aan de huidige eisen:

- voor de overheid (Brussels Hoofdstedelijk Gewest en EG): controle en stimulering;
- voor het publiek: informatieverstrekking en doorzichtigheid;
- voor de ondernemingen: beheer (en dus preventie), kennisgeving (en dus geloofwaardigheid).

Met deze ordonnantie worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

1° de voortdurende verbeteringen van de milieuprestaties van de activiteiten van de rechtspersonen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevorderen, want de milieubalans wordt jaarlijks en stelselmatig opgemaakt; door het doelgericht beheer en door het stimulerende karakter ervan zorgt de milieubalans voor voortdurende verbeteringen van de resultaten op het gebied van de milieuprestaties;

2° de jaarlijkse milieubalans vormt een steun voor het beheer. Zij maakt het mogelijk de verantwoordelijkheden en de verplichtingen op milieugebied en op financieel vlak te beoordelen en bijgevolg te bepalen welke inspanningen bij voorrang moeten worden geleverd, passende beslissingen te nemen (investerings, nieuwe technieken,...) en een coherente strategie te bepalen;

3° door de informatie die de jaarlijkse milieubalans bevat, draagt zij op betrouwbare wijze bij tot de naleving van de regelgeving;

4° de jaarlijkse milieubalans heeft eveneens tot doel de informatieverstrekking aan het publiek (de jaarlijkse milieubalans wordt op beknopte en begrijpelijke wijze opgesteld en is toegankelijk voor het publiek) over de milieuprestaties en de milieudoelstellingen van de ondernemingen te bevorderen;

5° il favorise l'évaluation systématique et annuelle des performances environnementales et de futurs indicateurs de performance sectoriels comparables.

En effet, l'application et l'expérience acquise permettront dans le futur d'arriver à une standardisation et une comparaison d'indicateurs de performance sectoriels. La normalisation de ceux-ci ainsi que l'établissement d'une comptabilité environnementale institutionnalisée et la mise en place d'indicateurs de développement durable s'établiront en tenant compte des développements européens et internationaux en la matière;

6° il promeut l'institutionnalisation d'une comptabilité environnementale annuelle au même titre que la comptabilité financière classique:

- l'approche méthodologique est globale et multidisciplinaire;
- la méthode et le cadre conceptuel sont facilement applicables;
- le contenu complet et prolonge la déclaration environnementale;

7° il invite les entreprises à renforcer leur position concurrentielle et à participer au Système Communautaire de Management et d'Audit Environnementaux.

Il importe d'encourager et d'inciter dès à présent les entreprises de la Région bruxelloise à se préparer et à participer au Système Communautaire de Management et d'Audit Environnementaux.

Article 4

La proposition d'ordonnance s'adresse non seulement aux entreprises mais aussi aux autres personnes morales (banques, services,...).

Considérant que la majorité des entreprises établies en Région bruxelloise sont des PME, et que la réalisation d'un bilan environnemental annuel peut entraîner des difficultés techniques et financières pour celle-ci, il convient:

- d'encourager toute personne morale à réaliser un bilan environnemental annuel sur base volontaire;
- de rendre le bilan environnemental annuel obligatoire pour les personnes morales les plus importantes, c'est-à-dire celles employant plus de 200 personnes;
- d'établir et de prévoir dans le futur une application obligatoire distincte suivant la nature des secteurs d'activités et suivant la taille de l'entreprise;

5° zij bevordert de stelselmatige en jaarlijkse beoordeling van de milieuprestaties en van toekomstige vergelijkbare sectoriële prestatie-indicatoren.

De toepassing en de verkregen ervaring zullen het in de toekomst immers mogelijk maken tot een standaardisering en een vergelijking van sectoriële prestatie-indicatoren te komen. Bij de standaardisering hiervan en het opmaken van een geïnstitutionaliseerde milieuboekhouding, en de invoering van indicatoren voor een duurzame ontwikkeling zal rekening worden gehouden met de Europese en internationale ontwikkelingen terzake;

6° zij bevordert de institutionalisering van een jaarlijkse milieuboekhouding op dezelfde wijze als de klassieke financiële boekhouding:

- de methodologische aanpak is globaal en multidisciplinair;
- de methode en het theoretisch kader zijn gemakkelijk toepasbaar;
- de inhoud vult de milieuverklaring aan en ligt in het verlengde ervan;

7° De milieubalans nodigt de ondernemingen ertoe uit hun concurrentiepositie te versterken en deel te nemen aan het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

De bedrijven uit het Brusselse Gewest moeten ertoe worden aangemoedigd en aangezet om zich voor te bereiden op en deel te nemen aan het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

Artikel 4

Het voorstel van ordonnantie is niet alleen bedoeld voor de ondernemingen maar tevens voor de overige rechtspersonen (banken, diensten,...).

Overwegende dat de meerderheid van de ondernemingen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigd zijn KMO's zijn, en dat het opmaken van een jaarlijkse milieubalans technische en financiële problemen kan opleveren voor deze bedrijven, dient:

- elke rechtspersoon ertoe aangemoedigd te worden vrijwillig een jaarlijkse milieubalans op te maken;
- de jaarlijkse milieubalans verplicht te worden gesteld voor de grotere rechtspersonen, namelijk voor die welke meer dan 200 personen in dienst hebben;
- in de toekomst een onderscheiden verplichte toepassing te worden vastgesteld en voorgeschreven naar gelang van de aard van de bedrijfstak en van de grootte van de onderneming;

Toute entreprise peut, sur base volontaire, décider de la réalisation d'un bilan environnemental annuel.

Article 5

1° Le bilan environnemental annuel se présente sous la forme de tableaux récapitulatifs, de graphiques et d'annexes explicatives afin de favoriser une compréhension aisée et immédiate des incidences et performances environnementales annuelles.

2° La personne morale décrit et délimite ses activités, présente la politique, le programme, les objectifs et l'éventuel système de gestion environnemental qu'elle met en oeuvre.

3° Le Gouvernement détermine le contenu et la structure du bilan environnemental annuel qui comprend au moins:

- le nom et l'adresse du vérificateur environnemental agréé;
- l'échéance fixée de présentation du prochain bilan environnemental annuel;
- des considérations méthodologiques: choix des indicateurs de performances et des hypothèses, détermination du cadre d'analyse;
- un bilan d'inputs environnementaux consommés/outputs polluants rejetés;
- le compte des résultats environnementaux;
- la synthèse globale qui comporte l'insertion de la politique environnementale de l'entreprise dans le cadre de la politique de développement durable.

4° Le Gouvernement détermine également le contenu du cadre conceptuel applicable sectoriellement ainsi que l'établissement d'indicateurs de performances sectoriels comparables.

L'application et l'expérience acquise permettront dans le futur d'arriver à une standardisation et une comparaison d'indicateurs de performances sectoriels et à l'établissement éventuel d'indicateurs de développement durable. Cette évolution en termes de normalisation s'établira en concordance avec les développements européens et internationaux en la matière.

Article 6

Le bilan environnemental annuel repose sur une méthode simple et structurée et donc facilement applicable par l'entreprise elle-même.

Elke onderneming kan vrijwillig beslissen om een jaarlijkse milieubalans op te maken.

Artikel 5

1° De jaarlijkse milieubalans bestaat uit samenvattende tabellen, grafische voorstellingen en bijlagen met uitleg ten einde onmiddellijk voor een beter inzicht te zorgen in de jaarlijkse milieu-effecten en milieuprestaties.

2° De rechtspersoon omschrijft zijn activiteiten en bakent deze af, stelt het beleid, het programma, de doelstellingen en het eventuele milieubeheersysteem dat hij opzet voor.

3° De Regering bepaalt de inhoud en de structuur van de jaarlijkse milieubalans waarin ten minste het volgende te vinden is:

- de naam en het adres van de erkende milieuverificateur;
- de uiterste datum voor het voorleggen van de volgende jaarlijkse milieubalans;
- beschouwingen over de methode: keuze van de prestatie-indicatoren en van de hypothesen, vaststelling van het onderzoekskader;
- een balans van de verbruikte milieu-input en van de output van de geloosde verontreinigende stoffen;
- de milieuresultatenrekening;
- de globale synthese met de integratie van het milieubeleid van de onderneming in het beleid voor de duurzame ontwikkeling.

4° De Regering stelt eveneens de inhoud vast van het theoretisch kader dat per sector geldt alsmede de vergelijkbare sectoriële prestatie-indicatoren.

De toepassing en de verkregen ervaring zullen het in de toekomst mogelijk maken te komen tot een standaardisering en een vergelijking van de sectoriële prestatie-indicatoren en tot het eventueel vaststellen van indicatoren voor de duurzame ontwikkeling. Deze evolutie inzake normalisatie moet gelijke tred houden met de Europese en internationale ontwikkelingen terzake.

Artikel 6

Voor het opmaken van de jaarlijkse milieubalans wordt een eenvoudige en gestructureerde methode aangewend, welke gemakkelijk kan worden toegepast door de onderneming zelf.

Au cas où l'entreprise ne dispose pas de compétences suffisantes, elle fait appel à un chargé de réalisation du bilan environnemental annuel.

Article 7

Le vérificateur environnemental vérifie que:

- les prescriptions de l'ordonnance sont respectées;
- les données sont fiables et pertinentes;
- la présentation du bilan environnemental annuel est adéquate.

La vérification implique l'examen de documents, visites de l'entreprise, l'élaboration d'un mini-rapport destiné à la direction de l'entreprise. Ce rapport précise les cas de non-respect des dispositions de l'ordonnance, les fautes techniques et informations et suggère des solutions aux problèmes soulevés.

La fonction de vérificateur environnemental agréé est incompatible avec la fonction de chargé de réalisation du bilan environnemental annuel.

Le vérificateur environnemental agréé sera désigné et validera le bilan environnemental annuel conformément à la réglementation fédérale en vigueur.

Article 8

Si l'Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement constate qu'une violation des prescriptions réglementaires a été commise, il refuse d'enregistrer le bilan environnemental annuel et de délivrer l'autorisation de publication; dans ce cas, il en informe la direction de l'entreprise.

Ces mesures sont levées dès que l'Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement constate qu'il a été mis fin à la violation et que des dispositions satisfaisantes ont été prises.

Articles 9 et 10

Une diffusion du bilan environnemental annuel doit être effectuée pour répondre, notamment, à la demande d'information et de transparence venant du public.

Le bilan environnemental annuel peut également être annexé au rapport annuel financier.

In geval de onderneming niet over voldoende know-how beschikt, doet zij een beroep op iemand die belast wordt met het opmaken van de jaarlijkse milieubalans.

Artikel 7

De milieuverificateur gaat na of:

- de voorschriften van de ordonnantie in acht zijn genomen;
- de gegevens betrouwbaar en relevant zijn;
- de jaarlijkse milieubalans naar behoren is opgemaakt.

De verificatie bestaat in het onderzoek van documenten, bezoeken aan het bedrijf, het opmaken van een miniverslag ten behoeve van de directie van de onderneming. In dit verslag wordt gepreciseerd in welke gevallen de bepalingen van de ordonnantie niet zijn nageleefd, wordt nader ingegaan op de technische fouten en de informatie en worden oplossingen aangereikt voor de aan de orde gestelde problemen.

De functie van erkend milieuverificateur is onverenigbaar met die van de persoon die belast is met het opmaken van de jaarlijkse milieubalans.

De erkende milieuverificateur zal worden aangewezen en zal de jaarlijkse milieubalans valideren overeenkomstig de vigerende federale regelgeving.

Artikel 8

Indien het Brussels Instituut voor Milieubeheer vaststelt dat de wettelijke voorschriften zijn overtreden, weigert het de jaarlijkse milieubalans te registreren en de vergunning tot bekendmaking af te geven; in dat geval geeft het de directie van het bedrijf hiervan kennis.

Deze maatregelen worden opgeheven zodra het Brussels Instituut voor Milieubeheer vaststelt dat een einde is gemaakt aan de schending en dat toereikende maatregelen zijn genomen.

Artikelen 9 en 10

De jaarlijkse milieubalans moet worden verspreid om onder meer te voldoen aan de vraag vanwege het publiek om voorlichting en doorzichtigheid.

De jaarlijkse milieubalans kan eveneens worden gevoegd bij het financieel jaarverslag.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

concernant le bilan environnemental annuel

CHAPITRE 1er Généralités et définitions

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

La présente ordonnance vise à:

- 1° promouvoir des améliorations constantes des résultats en matière d'environnement des activités des personnes morales de la Région de Bruxelles-Capitale;
- 2° évaluer les responsabilités et les obligations environnementales et financières;
- 3° stimuler le respect des normes et des réglementations;
- 4° promouvoir l'information du public sur les résultats et les objectifs environnementaux des entreprises;
- 5° favoriser l'évaluation systématique et annuelle des performances environnementales, et la standardisation future d'indicateurs de performance sectoriels comparables;
- 6° promouvoir l'institutionnalisation d'une comptabilité environnementale annuelle au même titre que la comptabilité financière classique;
- 7° inciter les entreprises à renforcer leur position concurrentielle et à participer au Système Communautaire de Management et d'Audit Environnementaux.

Article 3

Au sens de la présente ordonnance, on entend par:

1° "bilan environnemental annuel": un document annexé, le cas échéant, au rapport financier annuel, rédigé de façon concise et intelligible, accessible au public, comprenant une évaluation récapitulative, globale et systématique des incidences et performances environnementales des activités de l'entreprise sur la période visée par l'exercice social correspondant. Ce document comprend un bilan des inputs environnementaux consommés / outputs polluants rejetés et un compte des résultats environnementaux.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

betreffende de jaarlijkse milieubalans

HOOFDSTUK I Algemene bepalingen en definities

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Deze ordonnantie heeft tot doel:

- 1° de voortdurende verbetering van de milieuprestaties van de activiteiten van de rechtspersonen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen;
- 2° de verantwoordelijkheid en de verplichtingen op milieugebied en op financieel vlak te beoordelen;
- 3° de naleving van de normen en van de regelgeving te stimuleren;
- 4° de voorlichting van het publiek over de milieuprestaties en de milieudoelstellingen van de bedrijven te bevorderen;
- 5° de stelselmatige en jaarlijkse beoordeling van de milieuprestaties en de toekomstige standaardisering van vergelijkbare sectoriële prestatie-indicatoren te bevorderen;
- 6° de institutionalisering van een jaarlijkse milieuboekhouding te bevorderen op dezelfde wijze als de klassieke financiële boekhouding;
- 7° de bedrijven ertoe aan te zetten om hun concurrentiepositie te versterken en deel te nemen aan het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

Artikel 3

In deze ordonnantie wordt verstaan onder:

1° "jaarlijkse milieubalans": een document dat in voorkomend geval wordt gevoegd bij het jaarlijks financieel verslag en dat op beknopte en begrijpelijke wijze wordt geformuleerd en toegankelijk is voor het publiek, hetwelk een samenvattende, alomvattende en stelselmatige beoordeling bevat van de milieu-effecten en milieuprestaties van de activiteiten van het bedrijf over een tijdvak dat het verslagjaar van het bedrijf bestrijkt. Dit document bevat een balans van de verbruikte milieu-input en de output van geloosde verontreinigende stoffen en een milieuresultatenrekening.

2° "bilan inputs environnementaux consommés / outputs polluants rejetés": un tableau récapitulatif des incidences environnementales engendrées par les activités de l'entreprise au terme de l'exercice comptable distinguant:

- l'inventaire quantifié exprimé en valeurs absolues et relatives des inputs environnementaux consommés: énergie, matière, eau, espace... et des output polluants rejetés: émissions atmosphériques, rejet d'eau, déchets, bruits, odeurs, risques...;
- des critères supplémentaires d'évaluation: impact esthétique, perception du public, caractéristiques des produits, parking, charroi, transport...;
- une évaluation du respect des normes ou des valeurs de référence au moyen d'un indice de conformité ou d'écarts;

3° "compte des résultats environnementaux": un document ayant pour objectif de retracer les résultats et performances réalisés par l'entreprise au terme de l'exercice comptable (par rapport aux objectifs fixés et aux résultats antérieurs), de déterminer par quels moyens ils ont été atteints; il comprend des coûts et bénéfices environnementaux de l'entreprise;

4° "coûts environnementaux":

- taxes, charges et redevances payés;
- coût annuel total des activités de dépollution: amortissement des investissements matériels et immatériels plus les frais de fonctionnement;

5° "bénéfices environnementaux":

- bénéfices matériels, en terme d'utilisation rationnelle des ressources, de réduction des émissions, de diminution des taxes,...;
- bénéfices immatériels ou avantages perçus;
- bénéfices par rapport aux objectifs fixés;

6° "politique environnementale": les objectifs globaux et les principes d'action de l'entreprise à l'égard de l'environnement y compris le respect de toutes les prescriptions réglementaires relatives à l'environnement;

7° "programme environnemental": une description des objectifs et des activités spécifiques de l'entreprise destinés à assurer une meilleure protection de l'environnement, y compris une description des mesures prises ou envisagées pour atteindre ces objectifs et, le cas échéant, les échéances fixées pour leur mise en oeuvre;

2° "balans van de verbruikte milieu-input en de output van geloosde verontreinigende stoffen": een samenvattende tabel van de milieu-effecten van de activiteiten van het bedrijf na afloop van het boekjaar, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen:

- de gequantiseerde inventaris uitgedrukt in absolute en relatieve waarden van de verbruikte milieu-input: energie, grondstof, water, ruimte,... en van de output van de geloosde verontreinigende stoffen: emissies in de lucht, lozing van water, afvalstoffen, geluidshinder, geurhinder, gevaaren,...;
- bijkomende beoordelingscriteria: esthetisch uitzicht, beeld van het publiek, kenmerken van de produkten, parkeerterrein, wagens, vervoer,...;
- een beoordeling van de naleving van de normen of van de basiswaarden aan de hand van een overeenstemmings- of afwijkingmeter;

3° "milieuresultatenrekening": een document dat tot doel heeft aan te geven welke resultaten en prestaties het bedrijf heeft behaald na afloop van het boekjaar (vergeleken met de doelstellingen en de vroegere resultaten), te bepalen met welke middelen ze zijn bereikt; zij omvat milieukosten en milieuvoordelen voor het bedrijf.

4° "milieukosten":

- betaalde belastingen, lasten en retributies;
- totale jaarlijkse kosten van de activiteiten ter bestrijding van de verontreiniging: afschrijving van de materiële en immateriële investeringen en de werkingskosten;

5° "milieuvoordelen":

- materiële voordelen door het rationele gebruik van grondstoffen, de vermindering van de emissies, vermindering van de belastingen,...;
- niet materiële voordelen of ontvangen voordelen;
- voordelen ten opzichte van de vastgestelde doelstellingen;

6° "milieubeleid": de globale doelstellingen en de beleidslijnen van het bedrijf ten opzichte van het milieu met inbegrip van de naleving van alle wettelijke milieuvoorschriften;

7° "milieuprogramma": een beschrijving van de bijzondere doelstellingen en activiteiten van het bedrijf ter wille van een betere bescherming van het leefmilieu, met inbegrip van een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen of worden overwogen om deze doelstellingen te bereiken en, in voorkomend geval, de uiterste data voor de uitvoering ervan;

8° "objectifs environnementaux": les objectifs détaillés, en termes de respect de l'environnement, qu'une entreprise se fixe;

9° "système de gestion environnementale": la partie du système global de management qui comprend la structure organisationnelle, les responsabilités, les pratiques, les procédures, les procédés et les ressources nécessaires aux fins de la détermination et de la mise en oeuvre de la politique environnementale;

10° "vérificateur environnemental agréé": toute personne ou tout organisme indépendant de l'entreprise contrôlée et ayant obtenu l'agrément conformément à la réglementation fédérale.

Article 4

1° Toute personne morale employant plus de 200 personnes peut être soumise à l'obligation de réalisation d'un bilan environnemental annuel à partir du 1er juillet 1998.

2° Le Gouvernement déterminera, secteur par secteur, les personnes morales ayant l'obligation de réaliser un bilan environnemental.

3° Toute personne morale peut, sur base volontaire, décider de la réalisation d'un bilan environnemental annuel.

CHAPITRE II

Contenu et structure du bilan environnemental annuel

Article 5

1° Le bilan environnemental annuel se présente sous la forme de tableaux récapitulatifs, de graphiques et d'annexes explicatives.

2° La personne morale décrit et délimite ses activités, présente la politique, le programme, les objectifs et l'éventuel système de gestion environnemental qu'elle met en oeuvre.

3° Le Gouvernement détermine le contenu et la structure du bilan environnemental annuel qui comprend au moins:

- le nom et l'adresse du vérificateur environnemental agréé;
- l'échéance fixée de présentation du prochain bilan environnemental annuel;
- des considérations méthodologiques: choix des indicateurs de performances et des hypothèses, détermination du cadre d'analyse;
- un bilan d'inputs environnementaux consommés/outputs polluants rejetés;

8° "milieudoelstellingen": de omstandig geformuleerde doelstellingen met betrekking tot de eerbiediging van het milieu, die een bedrijf vaststelt;

9° "milieubeheersysteem": het gedeelte van het alomvattende beheersysteem waarin vervat zijn de organisatiestructuur, de verantwoordelijkheden, de praktijken, de procedures, de processen en de nodige middelen voor de vaststelling en de uitvoering van het milieubeleid;

10° "erkende milieuverificateur": iedere persoon of iedere instelling die onafhankelijk staat van het gecontroleerde bedrijf en die de erkenning heeft verkregen overeenkomstig de federale regelgeving;

Artikel 4

1° Iedere rechtspersoon met meer dan 200 personen in dienst kan worden verplicht vanaf 1 juli 1998 een jaarlijkse milieubalans op te maken.

2° De Regering bepaalt per sector de rechtspersonen die verplicht zijn een milieubalans op te maken.

3° Iedere rechtspersoon kan op vrijwillige basis beslissen om een jaarlijkse milieubalans op te maken.

HOOFDSTUK II

Inhoud en structuur van de jaarlijkse milieubalans

Artikel 5

1° De jaarlijkse milieubalans bestaat uit samenvattende tabellen, grafische voorstellingen en bijlagen met uitleg.

2° De rechtspersoon beschrijft zijn activiteiten en bakent deze af, stelt het beleid, het programma, de doelstellingen en het eventuele milieubeheersysteem dat hij opzet voor.

3° De Regering bepaalt de inhoud en de structuur van de jaarlijkse milieubalans die ten minste het volgende omvat:

- de naam en het adres van de erkende milieuverificateur;
- de uiterste datum voor het voorleggen van de volgende jaarlijkse milieubalans;
- beschouwingen over de methode: keuze van de prestatie-indicatoren en van de gevallen, vaststelling van het onderzoekskader;
- een balans van de verbruikte milieu-input en van de output van geloosde verontreinigende stoffen;

- le compte des résultats environnementaux;
- la synthèse globale.

4° Le Gouvernement détermine également le contenu du cadre conceptuel applicable ainsi que l'établissement d'indicateurs de performances sectoriels comparables.

CHAPITRE III Réalisation et validation du bilan environnemental annuel

Article 6

Le bilan environnemental annuel peut être effectué par un membre interne à l'entreprise ou par un chargé de réalisation du bilan environnemental annuel extérieur à l'entreprise.

Article 7

Le vérificateur environnemental agréé vérifie la conformité du bilan environnemental annuel aux prescriptions de la présente ordonnance, la fiabilité des données et leur pertinence, et il valide le bilan environnemental annuel conformément à la réglementation fédérale en vigueur.

Article 8

L'Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement vérifie la validité du bilan environnemental annuel et enregistre l'entreprise.

Le Gouvernement détermine les conditions et la procédure d'enregistrement de l'entreprise dont le bilan environnemental annuel a été validé.

CHAPITRE IV Publicité du bilan environnemental annuel

Article 9

L'Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement tient à jour la liste des bilans environnementaux annuels et en assure la publication annuellement.

Article 10

L'entreprise est tenue de mettre à la disposition de toute personne qui en fait la demande et de diffuser, sous forme de brochure, son bilan environnemental annuel validé.

- de milieuresultatenrekening;
- de allesomvattende synthese.

4° De Regering bepaalt eveneens de inhoud van het toepasselijke theoretische kader en de vaststelling van vergelijkbare sectoriële prestatie-indicatoren.

HOOFDSTUK III Opmaak en validering van de jaarlijkse milieubalans

Artikel 6

De jaarlijkse milieubalans kan worden opgemaakt door een lid van het bedrijf of door een persoon van buiten het bedrijf aan wie wordt opgedragen de jaarlijkse milieubalans op te maken.

Artikel 7

De erkende milieuverificateur gaat na of de jaarlijkse milieubalans voldoet aan de voorschriften van deze ordonantie, of de gegevens betrouwbaar en relevant zijn, en valideert de jaarlijkse milieubalans overeenkomstig de vigerende federale regelgeving.

Artikel 8

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer gaat de geldigheid van de jaarlijkse milieubalans na en registreert het bedrijf.

De Regering bepaalt de voorwaarden en de procedure voor de registratie van het bedrijf waarvan de jaarlijkse milieubalans is gevalideerd.

HOOFDSTUK IV Bekendmaking van de jaarlijkse milieubalans

Artikel 9

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer houdt de lijst bij van de jaarlijkse milieubalansen en zorgt jaarlijks voor de bekendmaking ervan.

Artikel 10

Het bedrijf behoort zijn gevalideerde jaarlijkse milieubalans ter beschikking te stellen van iedere persoon die hierom vraagt en deze balans in de vorm van een brochure te verspreiden.

Article 11

Le Gouvernement peut accorder aux entreprises qui ont réalisé un bilan environnemental annuel validé un sigle distinctif. Celui-ci peut être spécifique dans un premier stade et être remplacé par la suite par le sigle du Système Communautaire de Management et d'Audit Environnementaux.

CHAPITRE V
Disposition finale*Article 12*

Sera puni d'une amende de 1.000 à 5.000 francs quiconque aura contrevenu aux dispositions de l'article 4 de la présente ordonnance.

Article 13

La présente ordonnance entre en vigueur le 1er janvier 1996.

8 juin 1994.

Francois ROELANTS du VIVIER (F)
Bernard CLERFAYT (F)

Artikel 11

De Regering kan aan de bedrijven die een gevalideerde jaarlijkse milieubalans hebben opgemaakt een logo toekennen. Dit kan in een eerste fase een bijzonder logo zijn en later worden vervangen door het logo van het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

HOOFDSTUK V
Slotbepaling*Artikel 12*

Met een geldboete van 1.000 tot 5.000 frank wordt gestraft hij die de bepalingen van artikel 4 van deze ordonnantie heeft overtreden.

Artikel 13

Deze ordonnantie treedt in werking op 1 januari 1996.

8 juni 1994.

